

תורת הקורא

ובו הוראות מפורטות לבעלי קריאה

הלכות ומנהגים, דיוקים ודקדוקים, הערות ובידורים, חילופי נוסחאות, הקשורים בקריאת פרשת השבוע

גליון זה יו"ל ע"י מכון 'טעמי תורה'

תודה לכל העוזרים והמסייעים שגליון זה יראה אור
© כל הזכויות שמורות, ניתן לצלם ולהדפיס כמות שהוא ללא שינוי

הפטרת ראש חודש

גליון מס' 188

ה"א תשפ"ד

הערות, הארות, ביקורת, שאלות, רעיונות, וכן תרומות להשתתפות
בהוצאות הגליונות, יתקבלו בברכה במכון
כמו"כ אפשר לשלוח בקשה לקבלת הגליונות במייל
tameytora@gmail.com

הפסוקים המופיעים בגליון זה הם מהפסוקים המופיעים בגליון זה

הלכה ומנהג

ומפטררים מ'פה אָמַר יי' הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי' (ישעיהו ס"ו א') עד סוף ספר
ישעיהו. משום שיש בו פסוק 'וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחַדְשׁוֹ וּמִדֵּי שָׁבֹת
בְּשַׁבְתּוֹ'¹ שמוזכר בו ראש חודש.²

אחר שמסיים הקורא 'וְהָיָה דְרָאוֹן לְכָל בֶּשָׂר' (ס"ו ב"ד) חוזר וקורא
את הפסוק 'וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחַדְשׁוֹ' (שם כ"ג) כדי לסיים בטוב.³

בראש חודש שחל בשבת מוציאים שני ספרי תורה, וקוראים
בספר הראשון שבעה קרואים (או יותר) בפרשת השבוע ואומרים
קדיש, ובספר השני קורא המפטר מ'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת'⁴ (במדבר כ"ח
ט) עד סוף פרשת ראש חודש (שם ט"ו).

^א בראש חודש שחל בשבת יש ג' דעות מהיכן מתחיל המפטר לקרוא בפרשת
ראש חודש.

יש אומרים (תוס' רי"ד ופסקי הרי"ד מגילה כ"ט ע"ב, ר"א"ו מגילה פרק ד' הלכה ג' אות ו', מאירי מגילה
ל' ע"א בשם גדולי הדורות, רבי קרשיבו הנהגה סמ"ג עשין י"ט, סדר טרוויש עמ' 10) **שמתחילים**
כמו בחול מראש פרשת התמיד 'וַיְדַבֵּר וגו' צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם'
(במדבר כ"ח א').

ויש אומרים (מסכת סופרים פרק י"ז הלכה ט', סדר רב עמרם גאון עמ' פ"ט, סידור רב סעדיה גאון קריאת
התורה, הלכות פסוקות הלכות מועד, ספר הבתים הלכות קריאת ס"ח שער א' הלכה ו', אבודרהם סדר תפילה ראש
חודש, רבינו מנחם הלכות תפילה פרק י"ג הלכה ד', טור סימן תכ"ה, ועוד) **שמתחילים מ'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת'**
(כ"ח ט').

ויש אומרים (רמב"ם הלכות תפילה פרק י"ג הלכה ד', סמ"ג עשין י"ט) **שקוראים רק**
מ'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת' (כ"ח י"א).

וטעם הסוברים שמתחילים מ'וַיְדַבֵּר הוא משום שהכל הוא ענין היום והיה
קרב באותו היום, תמידין ומוסיפי שבת ומוסיפי ראש חודש (פסקי הרי"ד שם), וגם
שכך משמע מדברי התלמוד (שנחלקו אמוראים [מגילה כ"ט ע"ב] מה היא פרשת שקלים, רב אמר
'צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קִרְבָּנֵי לִחְמִי, ושמואל אמר 'כִּי תִשָּׂא, ואמרינו כשחל ראש חודש אדר
בשבת, לשמואל ניכר שקוראים בפרשת שקלים, אך לרב שאומר שפרשת שקלים היא 'אֶת קִרְבָּנֵי לִחְמִי, הרי זו גם
פרשת ראש חודש, ובמה היה ניכר שקוראים פרשת שקלים, ומתרת הנמרא שבכל שבת ראש חודש קוראים
ששה בפרשת השבוע ושבעי בראש חודש, ובראש חודש אדר יש לקרוא שלושה בפרשת השבוע וארבעה בראש
חודש, וכך היה ניכר שקוראים גם בגלל טעם אחר של פרשת שקלים. ואם בכל שבת ראש חודש מתחילים רק
מ'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת' או מ'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת' חשבים, הרי שונה וניכר הוא כזה שהפעם מתחילים כבר מ'צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', אלא
מוכח שבכל שבת ראש חודש קורא מ'צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', ולכן אין היכר שקוראים גם בשביל פרשת שקלים. ואף
שהלכה כשמואל שפרשת שקלים היא 'כִּי תִשָּׂא', בענין קריאת ראש חודש לא מוזכר שחולקים, וסתמא דתלמוד
נקט שקוראים בכל שבת ר"ח מ'צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל'. ומכאן ראהו זו למדו הרי"ד והמאירי בשם גדולי הדורות שיש
להתחיל קריאת שבת ראש חודש מ'צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', וכן בשו"ת קול אליהו סימן ג' [הביא ר"ע"א בהגהותיו לשו"ע
סימן תכ"ח] הקשה על מנהגו להתחיל מ'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת' מסוגיה זו). **ויש שיישבו את הראיה מדברי**

התלמוד (המאירי כתב שאפשר לדחות ראיה זו, כי יאמרו שהתחילו מתחילת הפרשה ואין היכר מספיק שזה
משום קריאת פרשת שקלים [שזו חלק מקריאת ראש חודש בחול, ואף שבשבת וראש חודש אין מתחילים משם,
אין ניכר כל כך שקורא פרשת שקלים כיון שזה חלק מקריאת ראש חודש בעלמא], ותהי"ד א' [סוב עין סימן
י"א] יישב ע"פ דברי תוס' [פסחים מ' ע"ב ד"ה אבל, ובעוד מקומות] שבכמה מקומות אנוניס סומכים על פסיקתא
או מסכת סופרים ומניחין התלמוד שלנו, וגם כאן אין שאכן בתלמוד מוכח כן, במסכת סופרים כתוב מנהג אחר
כמוסא לעיל, ולכן נוהגים שלא כמשמעות התלמוד).

וטעם הסוברים שמתחילים מ'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת' ולא רק מ'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת' ולא רק מ'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת'
משום שבכל שבת היה ראוי לקרוא מעניינו של יום בפרשת 'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת',
אלא שאין קוראים משום שיש בפרשה רק שני פסוקים ואי אפשר להוסיף
שלא מעניינו של יום, אך כשחל ראש חודש בשבת וכבר קוראים פרשת ראש
חודש, מזכירים קרבנות שבת יחד עם קרבנות ראש חודש (לבוש סימן תכ"ה סעיף ב',
ראש יוסף מגילה כ"ט ע"ב, וכן משמע באבודרהם שכתב בסדר ר"ח שחל בשבת 'וכיון שקורא במסוף של ראש
חודש ראוי שיקרא במסוף של שבת').

(בראשונים נאמרו כמה טעמים למה שאין קוראים בכל שבת למפטר את פרשת 'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת' ג' הטעמים
הראשונים כתובים בתוס' מגילה כ"ט ע"א ד"ה כיון, ובעקבותיהם בראשונים רבים): א. שאין קוראים בתורה פחות
מג' פסוקים לעילה, ובפרשה זו יש רק שני פסוקים, ואין לצרף לה פסוקים נוספים מפרשת המזריח או מפרשת ראש
חודש כי אין זה מענין היום [והוסיף לבאר הלבוש (סימן רפ"ג סעיף א', וכן משמע מפרשת המזריח והברכות ל"ד]
בר יקר מופק של שבת) הטעם, משום שבעיקר הקריאה יש רק שני פסוקים ואם יוסיפו יהיה הטפל יותר מהעיקר,
ואף שבכל ר"ח הטפל יותר מהעיקר, שם בעיקר יש שיעור קריאה בפני עצמו]. ב. שצריכים להפטר מעין קריאת
המפטר בתורה, והיו כל ההפטרות מענין אחד של שבת ולא מענין הפרשיות. ג. שטעם הקריאה בקרבנות הוא
משום האמור בתלמוד [תענית כ"ב ע"ב] שבזמן שקוראים בסדר קרבנות מעלה אני עליהם כאילו הקריבו לפני ואני
מוחל להם על כל עונותיהם. ד. עיקר קרבנות שבת לדורות ולא למפרה ולכן אין קוראים בהם. ה. לפי ששבת היא
תדירה כל שבוע, ולכן הקריבין שלה אין צריך הוצאה, אך המועדים שהם רק משנה לשנה, תקע לקרוא מפטר
בקרבנות שלהם כדי שיהיה להם הזכרה חזוקה [תנא רבתי סימן ט"ו, שו"ת מהר"ם מרוטנבורג דפוס פראג סימן
רצ"ג]. ה. כיון שביום טוב מפסיקים את סדר פרשיות השנה וקוראים בעניניו של יום טוב, קוראים גם את הקרבנות
משום שכל הקריאה היא לחובת היום, אך בשבת שאין קוראים מענינו של יום אלא לפי סדר התורה, אין קוראים
גם מענין הקרבנות [ר"ן מגילה י' ע"ב מדפי הרי"ף ד"ה ומדאמרינן]. ו. משום שלפני מועדות כתוב [ויקרא כ"ג

ל"ו] 'אֲלֵה מוֹעֲדֵי יי' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם' ואין מקרא יוצא מידי פשוטו שמשמע שיש לקרוא בתורה בפסוקי מועדות,
וגם ראש חודש בכלל המועדות, אך לגבי שבת אין כתוב כן ולא נקראת מועד [דעת זקנים מבעלי התוס' במדבר
כ"ח ט']. ואם כן, הטעם ה"ל לקריאת פסוקי קרבנות שבת בשבת ראש חודש נכון רק לפי הטעם הראשון והשני
שבעצם אמורים לקרוא כן בכל שבת אלא שמטעם דדרי אין קוראים כן, ולכן בשבת ר"ח כאשר כבר קוראים בפרשה
זו מצרפים גם פסוקים אלו, אך לפי שאר הטעמים לכאורה אין מקום כלל לקריאת פרשה זו בשבת, וממנהגו לקרוא
פרשת 'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת' בשבת ראש חודש לכאורה מוכח שסוברים לעיקר כשני טעמים אלו [אמנם אפשר לומר שכיון
שיש כמה טעמים ואנחנו מסופקים איזה מהם עיקרי, לכן קוראים משום שני טעמים אלו].

וטעם הסוברים שמתחילים רק מ'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת' פשוט הוא, שזו עיקר
קריאת ראש חודש, וכיון שקוראים בפרשת ראש חודש רק לעולה אחד אין
צריך להוסיף פסוקים מפרשיות נוספות (לפי הסוברים כן, הטעם שבכל שבת אין קוראים
למפטר בפסוקי שבת הוא לכאורה משום ארבעת הטעמים האחרונים, שהרי לפי שני הטעמים הראשונים ראוי
להוסיף גם 'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת'. אך יתכן לבאר שגם לפי שני הטעמים הראשונים אחר שכבר נקבע שאין קוראים בכל
שבת בפסוקי קרבן שבת, גם כאשר אפשר לקרוא בהם אין משנים לעשות כן אחר שכבר הוקבע כן בשאר שבתות).
ולמעשה המנהג לקרוא מ'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת', וכן נפסק בשולחן ערוך (סימן תכ"ה
סעיף א' וסימן תרפ"ד סעיף ג').

² ברייתא במסכת מגילה (ל"א ע"א): ראש חדש שחל להיות בשבת מפטירין
'וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחַדְשׁוֹ'. וזכר פסוק זה משום שהוא עיקר הטעם להפטרה
זו, ובראשונים כתבו שמתחילים להפטרה מ'פה אָמַר יי' הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי' (ובמסכת
סופרים [פרק י"ז הלכה ט'] כתוב שמפטירים 'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת יִפְתָּח וּבְיָוִם הַחֹדֶשׁ יִפְתָּח' [יחזקאל מ"ו א'], ובאמת כן
היה מנהג ארץ ישראל [וידוע שמסכת סופרים היא גמרא ירושלמית, וכמו שכתב הרמב"ם במגילה כ"א ע"ב: שהיא
גמרא ירושלמית מנהגה של אבותינו]. אך מנהגו במחזור הקריאה ובחפטרות כבני בבל, וכן נוסח הראשונים ונפסק
כן בשולחן ערוך).

ומסתבר שלא נבחרה הפטרה זו רק משום פסוק אחד שמוזכר בו ראש
חודש, אלא הקשר הוא עמוק יותר, והוא שההפטרה מדברת על העתיד לבוא
בזמן הגאולה, כאמור בפסוקים 'בְּיָסְרָם תִּחִיל לְלֶדֶת בְּיָסְרָם יָבֹא תִּחְלֶה לָהּ
וְהַמְלִיטָה זָכָר, 'שִׁמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ כֹּל אֲהֲבֶיהָ שִׁישׁוּ אֶתְּהָ מִשׁוֹשׁ כֹּל
הַמְתַּאבְּלִים עָלֶיהָ, 'כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמַן תִּנְחַמְנוּ בֵּן אֲנִי אֲנַחֲמֶכֶם וּבִירוּשָׁלַם
תִּנְחַמְנוּ, 'וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיהֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְּהָה וְכו' על הַר קֹדֶשׁ יְרוּשָׁלַם,
'כִּי יִשְׁמַח יי' הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה, 'וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ
בְּחַדְשׁוֹ וּמִדֵּי שָׁבֹת בְּשַׁבְתּוֹ יָבֹא כָל בֶּשָׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי, וגאולת ישראל
נמשלה להתחדשות הלבנה בראש חודש, וכמו שמופיר בברכת הלבנה
'וללבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן, שהם עתידים להתחדש
כמותה' ולכן קוראים הפטרה זו שגם עוסקת בגאולת והתחדשות ישראל
לעתיד לבוא וגם מפורש בה ראש חודש (וביותר שמדברת על ראש חודש לעתיד לבוא שאו
יבוא כל בשר להשתחוות בכל שבת ובכל ראש חודש).

³ **ויש שכתבו** (ראב"ן מסכת מגילה, שו"ת נודע ביהודה תנינא אורח חיים סימן י"א) **שאין הטעם**
משום שמוזכר בה ראש חודש בלבד, אלא משום שמוזכר בה גם שבת וגם
ראש חודש (והיינו למנהגו שקוראים למפטר גם 'וּבְיָוִם הַשַּׁבָּת' כי סוברים שראוי לקרוא בה מעיקר הדיון,
וכיון שיש לקרוא הפטרה מעין הקריאה האחרונה, ראוי להפטר גם מעין שבת וגם מעין ראש חודש).

⁴ יש ארבעה ספרים שאחר שגומרים לקרואם, קוראים פעם נוספת את הפסוק
שלפני האחרון, משום שהפסוק האחרון מסתיים בדבר רע (והם: ספר ישעיהו המסתיים
'וְהָיָה דְרָאוֹן לְכָל בֶּשָׂר', ספר תרי עשר המסתיים 'פֶּן אָבֹא וְהָיִיתִי אֶת הָאָרֶץ חָרָס', ספר קהלת המסתיים 'אם טוב
נאם ר'ע', וספר איכה המסתיים 'כִּי אִם מָאֵס מֵאֲמַתְּנוּ קִצְפָּת עֲלֵי עַד מָאֵד'), והלאה אין לסיים בדבר רע
(כדאיתא ברמ"א ו"ח סוף סימן קל"ח).

ומנהג זה לחזור ולכפול את הפסוק שלפני האחרון הוא מנהג קדום, ובחלק

כשחל ראש חודש בשבת וגם ביום ראשון, יש שקוראים בסיום ההפטרה גם את הפסוקים 'וַיֹּאמֶר לֹא יְהוֹנָתָן מִחֵר חֲדָשׁ' (שמואל א' כ' יח) 'וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם' (שם מ"ב) ^ה.
בברכת 'על התורה' שאחר ההפטרה אין מזכירים ראש חודש, ומנהג חלק מהתימנים (בלדי) להזכיר ראש חודש ולומר 'ועל יום ראש החודש הזה שנתת לנו'.

❧❧❧ ❧❧❧ ❧❧❧

❧ דיוקים ודקדוקים ❧

ס"ו א': **כְּסָאֵי** - הסמ"ך בשווא נח. ויש להיזהר שלא להבליע את העי"ן שאחריה ולקרוא 'כִּסְיִי'.
אֵיגָה, וְאֵיגָה - הטעם מלרע בזי"ן.
אֶשֶׁר תִּבְנֶנּוּ לִי - יש לשים לב לנגן את הטעמים במקומם הנכון,

מכתבי היד מופיעה הערת מסורה בסוף הספרים שנגמרים בדבר רע 'סימן יתק"א' (ישעיהו, תרי עשר, קהלת, איכה), או 'סימן יתק"ק' (שספר איכה נקרא גם ספר קניות), לומר שבספרים אלו יש לחזור ולכפול שוב את הפסוק שלפני האחרון.
וכן הוזכר מנהג זה ברש"י (סוף איכה) שכתב: מפני שמסיים בדברי תוכחה הוצרך לכפול מקרא שלפניו פעם אחרת, וכן ישעיהו ותרי עשר וקהלת.
ולפי פירוש הראב"ה (מסכת ברכות סימן צ"א) בדברי הירושלמי (ברכות ריש פרק ה'), מנהג זה כבר נזכר בירושלמי, וז"ל ראב"ה: שכן מצינו בכל הנביאים שחתמו בשבח ובנחמות, ובירושלמי פריך טובא, ומשני שיש מקום שכפולו [בסוף] הספר כדי לחתום בנחמה כגון בסוף איכה ישבה בדד וקהלת וישעיהו ותרי עשר. עכ"ל (וכפידוש ראב"ה בדברי הירושלמי פירשו גם ביפה מראה ובפני משה ומראה הפנים בירושלמי שם, וכן בחדושי אגדות למרש"א ברכות ל"א ע"א).
אמנם, יש שפירשו את דברי הירושלמי באופן אחר (תלמידי רבינו יונה ברכות ל"א ע"א, פירוש מבעל ספר חרדים וביאור מהר"ם די לונגאו על הירושלמי שם), ולפי זה אין מקור לכך מדברי הירושלמי (ועיין עוד על מנהג זה במאמר של יעקב ש' שפיגל 'מנהג הקריאה המתייחס לסימן יתק"ק').

^ה כתב הבית יוסף (סימן קמ"ד וסימן תכ"ה) שכשחל ראש חודש בשבת ויום ראשון נוהגים להפטיר 'הַשְּׁמִימִים כְּסָאֵי' ואחר שגמרו אומרים פסוק ראשון ופסוק אחרון מהפטרת ערב ראש חודש 'וַיֹּאמֶר לֹא יְהוֹנָתָן לִזְכֹּר שְׁגֵם מִחֵר רֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְאִם שֶׁאִסּוּר לְדַלֵּג מִנְבִּיא לְנְבִיא (מגילה כ"ד ע"א, רמב"ם הלכות תפילה פרק י"ב הלכה י"ג, שולחן ערוך סימן קמ"ד סעיף א') כבר כתב בעל תרומת הדשן ליישב את המנהג (ושנאל שם כיצד נוהגים באושטרייך ללגלג מנביא לנביא, והשיב שלטעם שאין מדלגים משום שלא יעמדו בשתיקה, כיסוד שקוראים מקונטרסים ולא מנביא בגלילה אין חשש זה כי אפשר לסמן ולפתוח מיד, ולטעם של טירוף הדעת, יתכן שחשש זה קיים רק כאשר מתרגמים, וכתב שלמעשה היכן שנוהגים כן יכולים להמשיך במנהגם, אך במקומות שאינם נוהגים בזה אין להנהיג כן), ואם קוראים את הפסוקים הנוספים בעל פה, אפשר ליישב עוד (רבינו מנחם הלכות תפילה פרק י"ב הלכה י"ג) שאין זה נחשב כלל דילוג (ואין כוונתו לקריאה מתוך ספר שאינו בגלילה, שהרי היה מנהגם לקרוא את כל ההפטרה מספר שאינו בגלילה, אלא כוונתו לקריאה בעל פה ממש. ולמעשה המנהג כיום לקרוא את הפסוקים הנוספים מן הכתב, ואם כן אפשר ליישב מנהג זה רק ע"פ דברי תרומת הדשן).

וכן כתב המחבר בשולחן ערוך (סימן קמ"ד סעיף ב' וסימן תכ"ה סעיף ב') שנוהגים לומר גם פסוק ראשון ואחרון מהפטרת מחר חודש, והרמ"א כתב שיש אומרים שאין להפסיק מנביא לנביא ולכן קוראים רק בהפטרת ראש חודש (והוסיף שאם ההפטרה היא באותו נביא כן מדלגים וקוראים פסוק ראשון ואחרון, והנה הפטרת ראש חודש ומחר חודש אינן באותו נביא, ובהפטרה מיוחדת לחתן איננו נוהגים, וגם ההפטרות שדוחות הפטרת מחר חודש וראש חודש אינן באותו נביא כך שדנהגנו אין מתקיים דילוג זה כלל).
ולמעשה מנהג הספרדים להוסיף פסוק ראשון ואחרון וכמו שכתב המחבר (ונוהגים כן גם במקרים נוספים כאשר נדחית הפטרת ראש חודש או מחר חודש, כגון בארבע פרשיות ובראש חודש אב ואח"ל), ומנהג האשכנזים והתימנים שלא להוסיף (ומעט מקהילות החסידים נוהגים בזה כמנהג הספרדים).

^י במסכת שבת (כ"ד ע"א) מובאת סברה שאין להזכיר ראש חודש בברכת ההפטרה, משום שכל הקריאה נביא היא רק משום שבת שהרי בראש חודש בחול אין קריאה נביא. אך מובאת גם סברה להזכיר ראש חודש בברכת ההפטרה, משום שיום זה נתחייב בקריאת הפטרה, וכיון שחל בו ראש חודש יש להזכירו בברכה.

ונחלקו הראשונים בהבנת הגמרא כיצד נפסקה ההלכה (שמעך אחד, הנמרא אומרת שלית הלכתא ככל הני שמעתתא, ונראה שנכלל בזה גם הדין שאין מזכירים ראש חודש בברכת ההפטרה, אך מאידך הנמרא מחלקת בין הזכרת מועד כגון תוכה בתפלת מוסף לבין הזכרת בברכות ההפטרה, שהזכרת מועד

ולא להטעים 'אֶשֶׁר-תִּבְנֶנּוּ לִי'.
ס"ו ג': **עֶקֶף** - הטעם מלעיל בעי"ן.
דִּם-חַיִּיר - יש לשים לב לנגן את הטעם כראוי במקף, ולא להוסיף מונח ולהטעים 'דִּם חַיִּיר'.
מִבְּרַךְ - הטעם מלעיל בבית ת"ח.
ס"ו ו': **מַעִיר** - ראוי להקפיד על הגייה נכונה של העי"ן, שלא ישמע שקורא 'מַאִיר' באל"ף.

מַהִיכָל - יש להיזהר שלא להבליע את הה"א וישמע שקרא 'מִיכָל'.
ס"ו ח': **הַיְיִחָל** - הטעם מלעיל ביו"ד.

אֶם-יִיגַלֵּךְ - הטעם מלעיל בוי"ו.
כִּי-יִחַלָּה - הטעם מלעיל בחי"ת, והוא לשון לידה. והקורא 'חַלָּה' מלרע משנה משמעות ללשון חולי.

ישנה בשאר תפילות ולכן מזכירים גם במוסף, אך הוזכרה בברכת ההפטרה אין כלל בראש חודש, ומה נראה שאין להזכיר ראש חודש בברכות ההפטרה, בתוס' (שם ע"ב ד"ה לית) כתבו שאין מזכירים ראש חודש, והוסיפו שכן המנהג. אך דעת רש"י (ד"ה ככל הני), הרי"ף, הרמב"ם (הלכות תפילה פרק י"ב הלכה ט"ו) ורבינו יונה (הובאה דעתו ברא"ש ובסו"ר ובית יוסף סימן רפ"ד), שיש להזכיר ראש חודש בברכת ההפטרה.

וכתב רבינו יונה שמזכירים ראש חודש רק באמצע הברכה ולא בחתימה, שאין כח ההפטרה בראש חודש יותר מג' תפילות הקבועות שבהם מזכירים ראש חודש רק באמצע הברכה (וכן כתב הכסף משנה גם בדעת הרמב"ם. אך יש סוברים שלדעת הרמב"ם מזכירים ראש חודש גם בחתימה. ובסידור רב סעדיה גאון בקריאת התורה כתב בפירוש שבשבת ראש חודש חותמים 'מקדש השבת וישראל וראשי חודשים').

וכתב הבית יוסף (סימן רפ"ד) שלמעשה העולם נהגו שלא להזכיר ראש חודש כדברי התוספות. ובשולחן ערוך (שם סעיף ב') הביא את דעת תוספות בסתם ואת דעת הרמב"ם בשם יש אומרים, והוסיף שהמנהג כסברא ראשונה. אך חלק מהתימנים (בלדי) שפוסקים כדעת הרמב"ם נוהגים להזכיר ראש חודש בברכה (באמצע ולא בחתימה).

^ז מחמת קלות האות הגרונית במבטא, כאשר יש לפניה אות המנוקדת בשווא נח, יש נטיה להשמיט את האות הגרונית מהמבטא, ולנקד את האות שלפניה בניקוד שלה במקום בשווא נח (כגון: 'מלך' במקום 'מלָאך', 'שמן' במקום 'שְׁמֹנֶן', 'ינג' במקום 'יִינְגָה'). וזה מצוי פעמים רבות, וצריך זהירות רבה מאד ע"מ לא להיכשל בזה. וכבר הזהיר על זה ביסוד ושורש העבודה (שער שלישי פרק שני), והאריך שם להראות לעין כל את גודל קלקולי החיובות וחסרון האותיות במי שאינו נוהר לקרוא כראוי. וציין לדבריו בבאור הלכה (סימן ס"א, ד"ה ידגיש).

^ח ועיני המתג מבואר בגליון הפטרת ויצא הערה ח' בסוג השלישי.

^ט בגמרא (מגילה כ"ד ע"ב) כתוב שאין לכהן לישא את כפיו אם קורא אות אל"ף כאות עי"ן או אות עי"ן כאות אל"ף, וכן אין למנות כשליח ציבור מי שקורא כן. וכן נפסק בשולחן ערוך (או"ח סימן נ"ג סעיף י"ב).
ובמשנה ברורה שם (סקל"ז) הביא את דברי האחרונים, שכתבו שבמקום שכולם מדברים כך מותר.

אך אע"פ שבמקום שכולם קוראים כך מותר להעלותו כש"ק כיון שכך רגילים באותו מקום, מ"מ לכתחילה ודאי ראוי ונכון להדר לקרוא כהוגן בהגייה הנכונה.

ובערוך השולחן (סימן נ"ג סעיף י"ד, סימן ס"א סעיף ח', סימן ס"ב סעיף ב') כתב שבמדינותינו אין בקיאים בחילוק שבין אל"ף לעי"ן, אך בכל זאת כתב (סימן ס"א סעיף ח') שבקריאת שמע יש לדקדק להפריש זה מזה, וכתב עוד (סימן ס"ב סעיף ב') שהמדקדק במצוות יראה לדקדק בזה הרבה בכל התורה, ושכרו גדול כשמדקדק בזה, ובפרט במקום שאם קורא שלא כראוי משתנה המשמעות. ומן הענין להזכיר את דברי היעב"ץ שכתב (הקדמת סידורו, סולם בית אל): 'דיבור הפה ומבטא השפה, צריך להיות שלם בחיתוך הלשון, כל מום לא יהיה בו, באות, בניקוד, בטעם, כהלכות לשון הקודש בכל תנאיו העד בעם, מה נמלצו אמרי נועם, ובייחוד שלא לקרות לעיני אל"ף וכן ההי"ן.'

^י משום נסוג אחר. ועיני זה מבואר בגליון פרשת בראשית תשע"ו הערה ג'.

ס"ו ט': וְעֶצְרָתִי - הטעם מלעיל בצד"י.

ס"ו י': שְׁמָחוּ אֶת־יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ כָּל־אֲהֻבֶיהָ - יש להקפיד להטעים היטב את הטפחא המפסיק שבתבת 'בה', שהוא ניגון מפסיק יותר מהתביר^א שבתבת 'אֶת יְרוּשָׁלַם', שאם לא יטעים כראוי ישמע שהפסיק הוא 'שְׁמָחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם', וְגִילוּ בָּהּ כָּל אֲהֻבֶיהָ בעוד שהפסיק הוא 'שְׁמָחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ', כָּל אֲהֻבֶיהָ.

ס"ו י"א: תִּינָקוּ - הנו"ן בשווא נע.

מִזֵּין - בוז"ן, ואין לקרוא 'מִזֵּין' בוי"ו.

ס"ו י"ב: הִנְנִי - הנו"ן הראשונה בשווא נע, ויש אומרים שהיא בשווא נח^ב.

וְיִנְקָתָם - היו"ד לא נשמעת, ונקרא 'וְיִנְקָתָם'. ואין לקרוא 'וְיִנְקָתָם' בשווא.

תְּשַׁעֲשְׁעוּ - יש אומרים שהשי"ן הראשונה בקמץ קטן^ג, ויש אומרים שהיא בקמץ גדול^ד. והעי"ן בחטף קמץ קטן, והשי"ן השניה בקמץ גדול.

ס"ו י"ג: תִּנְחַמְנוּ - המ"ם בסגול, והנו"ן דגושה, והוא לשון יחיד נסתה. והקורא 'תִּנְחַמְנוּ' בצירי ורפה^ה, משנה משמעות ללשון יחיד המדבר על רבים וכולל עצמו עמהם^ו.

וּבִירוּשָׁלַם - היו"ד לא נשמעת, ונקרא 'וּבִירוּשָׁלַם'. ואין לקרוא 'וּבִירוּשָׁלַם' בשווא.

ס"ו י"ד: לְבַבְכֶם - הבי"ת בדגש, והשווא נע.

ס"ו ט"ז: חֲלָלִי - הלמ"ד הראשונה בשווא נע^ז.

ס"ו י"ז: וְהִמְטִיחִים - המ"ם בחיריק, ואין לקרוא 'וְהִמְטִיחִים' בשווא.

ס"ו י"ח: בָּאָה - הטעם מלרע באל"ף, והוא לשון הווה. והקורא 'בָּאָה' מלעיל משנה משמעות ללשון עבר^ח.

ס"ו י"ט: מְשַׁכִּי - הטעם מלעיל במ"ם^ט, והשי"ן בשווא נע^י.

ס"ו כ"א: לָלוּם - הלמ"ד השניה רפה, ובשווא נח^י.

ס"ו כ"ב: הִתְדָּשִׁים - הה"א בפתח, והחי"ת בחטף פתח.

ס"ו כ"ג: מְדִי, וּמְדִי - הדלי"ת בדגש חזק, ופירושו 'בכל עת ש'. והקורא 'מְדִי' בדלי"ת רפה, משנה משמעות, שפירושו מידיו של משהו^כ.

ס"ו כ"ד: תּוֹלְעָתָם - העי"ן בשווא נח. ואין להבליעה ולקרוא 'תּוֹלְעָתָם' או לקרוא 'תּוֹלְעָתָם' בפתח.

❖❖❖ ❖❖❖ ❖❖❖

❖ חילופי נוסחאות ❖

ס"ו ח': אֶם־יִלָּד / (אֶם־יִלָּד)

הלמ"ד בצירי - בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ה ס"ו ס"ט ס"א ס"ט, א"ב. ~ ובדפוסים: רו"ה, לטריס, גינצבורג, קסטון, קורן, ברויאר. ~ וכן דעת מנחת שי.

הלמ"ד בסגול - בכתבי היד: ס"ז ס"ח ס"י ס"ז, א"ג א"ד א"ה א"ו א"ח א"י. ~ ובדפוס: רא"פ.^{כב}

ללא הדגש ע"י ניקוד הצירי או הסגול.

^{טז} וכבר כתב בשו"ת אורים גדולים (למוד כ', סימן ג' בדפו"ח) (לר' אברהם ישראל זאבי זצ"ל אב"ד חברון, נפטר תצ"א, שו"ת זה מוזכר פעמים רבות בחיד"א וברע"א), שמי ששינה וקרא 'תְּשַׁלְּחֵנוּ' בנו"ן רפה במקום 'תְּשַׁלְּחֵנוּ' בנו"ן דגושה, וכיוצא בזה, הרי שינה משמעות ויש להחזירו (כמו שכתב הרמ"א [או"ח סימן קמ"ב סעיף א'] שבשינוי שמשנתה הענין מחזירין אותו). והוסיף שם שגער בשלוחי ציבור שלא דקדקו לקרוא בדגש. והובאו דבריו בכף החיים (סימן קמ"ב אות ט').

^{יז} ראה בגליון פרשת נח הערה ב', שם מבואר שיש מחלוקת אם שווא הדומות הוא שווא נע או שווא נח.

ואף לסוברים ששווא הדומות לרוב הוא שווא נח, כאן כולם מודים שהשווא נע ע"פ המסורה, והמתג שלפני השווא מוכיח שהשווא כאן נע (ובחלק מכתבי היד המדויקים אף מנוקד 'חֲלָלִי' בחטף פתח לסמן על נעות השווא, וכך הוא גם בכתר ארס צובה).

^{יח} בתבית 'בָּאָה', כשהטעם מלעיל בבי"ת היא לשון עבר, דהיינו שבאה כבר, וכשהטעם מלרע באל"ף היא לשון הווה, דהיינו שבאה עכשיו, וכמו שכתב רש"י בכמה מקומות (בראשית ט"ז י"ג, כ"ט ו', מ"ב כ"א, מ"ו כ"ו).

ובאשל אברהם בוטשאטש (סימן קמ"ב) כתב שלפי זה אם קרא מלעיל במקום מלרע או להיפך, אולי הוא שינוי משמעות, וצ"ע בזה. ובערוך השולחן (סימן תר"צ סעיף ב') כתב שאם שינה בזה הוי כמו שינוי בענין, ומחזירים אותו. ולכאורה פשוט כדבריו.

^{יט} ואע"פ ששווא הבא אחר הטעם הוא שווא נח, אפילו כשלפניו תנועה גדולה. כאשר הטעם נסוג אחור ממקומו, ובא אחריו שווא, השווא נשאר נע כדינו הרגיל אחר תנועה גדולה, שטעם שנסוג אחור אין כוחו כטעם לגבי זה, כיון שאינו מקום הטעם המקורי (מנחת שי בראשית י"ט ט', בשם ערוגת הבושם פ"ג ד"ה אמנם).

^כ ענין זה מבואר בגליון פרשת בהר תשע"ו הערה ז'.

^{כא} בכתבילים ק"מ ה': שְׁמַרְנִי יי מִידִי רָשָׁע.

^{כב} בגליון הפסטר ויצא הערה ח' בסוג השלישי מבואר שבתנועה גדולה הבאה בהברה סגורה לרוב הטעם לא יסוג אחור (כגון: יִשָּׁב אֶהָל, בראשית ד' כ'. הַקֵּלֶט שְׁמָה, שם

^א בניגון הטעמים המקובל יש נטיה לנגן ולהטעים את התביר בניגון מפסיק יותר מהטפחא, אך באמת הטעם טפחא הוא מפסיק יותר מהתביר, ויש להקפיד על הניגון המתאים בכל מקום של צירוף הטעמים תביר וטפחא, כי בהרבה מקומות זה משנה את פירוש הענין.

וכבר העירו על טעות נפוצה זו של הטעמת התביר בניגון מפסיק יותר מאשר הטפחא והשיבוש הנגרם מזה, בספר דברי קהילות (עמ' 48 הערה י'), ובספר עלה יונה (עמ' ת"ה).

ובמשנה (פסחים נ"ה ע"ב) איתא, שאחד מהדברים שאנשי יריחו עשו שלא כדן, שהיו כורכין את שמע, ופירש רבא בגמ' (נ"ו ע"א) שהיו אומרים 'היום על לְבָבְךָ', וזה שלא כדן כי משמע שרק היום יהיו על לבבך ולא מחר. וההטעמה שם היא 'אֶשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם עַל־לְבָבְךָ' בתביר טפחא, וטעותם היתה שהפסיקו בתביר יותר מאשר בטפחא.

^{יב} משום כלל הדומות. וענין זה מבואר בגליון פרשת נח תשע"ו הערה ב'.

^{יג} שדרך האות הקודמת לחטף, להינקד בניקוד החטף. וכיון שהאות הגרונית שאחר הקמץ מנוקדת בחטף קמץ קטן, מסתבר שהקמץ שלפניו הוא קמץ קטן.

ואמנם אין דרך קמץ קטן לבוא בהברה פתוחה, אך כאן ההברה סגורה במקורה, שהלא האות הגרונית היתה ראויה להינקד בשווא נח (תְּשַׁעֲשְׁעוּ), ורק בגלל שדרך שווא נח באות גרונית להתרחב לחטף, הורחב השווא שבאות הגרונית לחטף קמץ ונפתחה ההברה. וכיון שבמקור ההברה היתה סגורה, דינה כהברה סגורה, ולכן יכול לבוא בה קמץ קטן.

^{יד} כתבו המדקדקים שאחר קמץ קטן יבוא תמיד שווא נח או דגש, וכאן שאין דגש או שווא נח אחר הקמץ הוא בהכרח קמץ גדול. וכך היא מסורת הספרדים שכל קמץ שאין אחריו שווא נח או דגש, הוא נהגה כקמץ גדול.

^{טו} לקוראים בהגיה שאינה מבחינה בין צירי לסגול, יש להקפיד ביותר להשמיע את הדגש, משום שאצלם כל הבידול בין המשמעים הוא רק ע"י דגשות ורפיון האות, ואם לא ידגשו יש לחשוש בזה לשינוי משמעות.

אך הקוראים בהגיה המבחינה בין צירי לסגול, אף אם יקראו שלא כראוי ולא ישמעו את הדגש, לא שינו בזה משמעות, כיון שהמשמעות ניכרת גם

ס"ו כ': אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם מִכָּל־ / (אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם | מִכָּל־)

ללא פסיק – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ו ס"ח ס"ט
סי"א סי"ב סי"ג ס"ו ס"ז, א"א א"ב א"ו א"ח א"י. ~ ובדפוסים:
מק"ג, רא"פ, קסוטו, ברויאר.

בפסיק – בכתבי היד: א"ג א"ד. ~ ובדפוסים: רוו"ה²¹, לטריס,
גינצבורג, קורן.

ס"ו כ"ד: וְיִצְאֻ / (וְיִצְאֻ) כ"ד

במונח – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ו ס"ח ס"ט
סי"א סי"ב ס"ו ס"ז, א"א א"ג א"ד א"ו א"ח א"י. ~ ובדפוסים:
מק"ג, רוו"ה, גינצבורג, קסוטו, קורן, ברויאר.

בפשטא – בכתבי היד: ס"ו, א"ב. ~ ובדפוסים: רא"פ, לטריס.

²¹ט"כ"ב), וכאשר הטעם יסוג, תשתנה תנועת הצירי לסגול (כגון: הַפְּרֵדָּה, שם י"ג ט'.
בְּהַלְלֵה לֹא, שם כ"א ה'), וכאשר הטעם נסוג ובכל זאת נשמרה תנועת הצירי ולא
השתנתה לסגול, יבוא מתג להורות על כך.

וכאן ברוב הספרים הנוסח הוא 'אֶסְיֹלֵד' מלעיל ובצירי ומתג, ובמיעוטם
הנוסח הוא 'אֶסְיֹלֵד' מלעיל ובסגול וללא מתג (ושתי הנוסחאות אפשריות לפי הכללים).
ובכ"י ס"ג הנוסח הוא 'אֶסְיֹלֵד' בסגול ומתג (וכנראה זה שיבוש שהגיע מעדיוב שתי
הנוסחאות הנ"ל), ובכ"י א"א הנוסח הוא 'אֶסְיֹלֵד' בצירי ומלרע (ונוסח זה אפשרי, אלא
שלא מצאנו כן), ובדפוס מק"ג הנוסח הוא 'אֶסְיֹלֵד' בצירי וללא מתג (ונוסח זה אינו
אפשרי ללא מתג).

כג וכתב רוו"ה, שבמסורה כתוב בפירוש שיש בפסוק זה ב' פסיקים, אבל לא
ברור היכן מקומם, ונראה שהם בין 'אֲחֵיכֶם' ל'מִכָּל' ובין 'הַגּוֹיִם' ל'מִנְחָה' (א"ח:
כָּל־אֲחֵיכֶם | מִכָּל־הַגּוֹיִם | מִנְחָה), משום שיש בהם חשש לבליעת אות מ"ם משום
הדבקים בסוף ובראש התיבה, שלפעמים בא פסיק כדי למנוע חשש דבקים
(יש חמשה סיבות שמחמתם יכול לבוא פסיק כמבואר בדקדוקי הטעמים סעיף 28, והראשון שבהם הוא להפריד
אות זוהי מחברתה כדי למנוע את בליעתה).

וכוונתו, שיש רשימות מסורה המונות את כל הפסיקים שבמקרא (רשימה זו
נמצאת בכ"י לנינגרד סוף נביאים, מק"ג מערכת המסורה אות פ', וברשימות מסורה שבכתבי יד רבים), ובהם
נמסר שיש בפסוק זה שני פסיקים, ומה שכתב שלא ברור היכן מקומם, זה
משום שדרך רשימה זו לרוב לציין מילה הפותחת את הפסוק בו מופיע הפסיק,
כסימן לפסוק, ולאחריה את המילים שבתוכם מופיע הפסיק, אלא שלפעמים
הרשימה ממשיכה את המילים שאחרי המילה שבראש הפסוק גם אם אין
הפסיק מופיע בתוכם (וכגון בפסוק 'וְיִצְאֻ וְאֶלְיָהוּ וְאַמֶּר קְדוֹשׁ | קְדוֹשׁ' ישעיהו ו' ג', שברשימה נכתב
'וקרא' ואז 'אל זה ואמר'), וגם כאן נכתב ברשימה 'והביאו' ואז 'את כל אחיכם
מכל', ואחר כך נכתב 'ב' בו' (כלומר שיש בפסוק הנוכח פסיק נוסף) ואז 'מנחה ליי',
ובמופע הראשון לא ברור האם הפסיק הוא בין התיבות המופיעות ברשימה
(אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם | מִכָּל־) או שהוא בהמשך הפסוק ('אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם מִכָּל־הַגּוֹיִם | מִנְחָה').
ומה שהוסיף עוד לבלבול הוא שברשימה שבמק"ג הוסיפו וסימנו את
הפסיקים בתוך רשימת המסורה (שלא ככתב יד לנינגרד שאין ברשימה את סימני הפסיק עצמם),

וכיון שהמילים שבהם הפסיק כלל לא מופיעים ברשימה, סימנו שם את הפסיק
שלא במקומו, וכתבו 'והביאו את כל אחיכם | מכל הגוים' ואז 'מנחה | ליי'
(ובפסוק 'וְיִצְאֻ' הנ"ל הוסיפו מילים כדי לסמן את הפסיק, וכתבו 'וקרא זה אל זה ואמר קדוש |'), אך בעוד
שכך מופיע שם ברשימת המסורה, בישעיהו הדפיסו כראוי וכתבו 'אֶת־כָּל־
אֲחֵיכֶם מִכָּל־הַגּוֹיִם | מִנְחָה | לֵי' (ומדפיס המנחת שי רפאל חיים באוילה כבר כתב בהנהגותיו על
המנחת שי, שמצא שבמק"ג יש שני פסיקים, אחר 'הַגּוֹיִם' ואחר 'מִנְחָה', ובדפוסו ויציאה יש שלושה פסיקים, אחר
'אֲחֵיכֶם' אחר 'הַגּוֹיִם' ואחר 'מִנְחָה', ומחמת כן חשב שאחד מהנוסחאות משובש, אך ברשימת המסורה ראה שיש
פסיק אחר 'אֲחֵיכֶם' ואחר 'מִנְחָה', וזו כבר שיטה שלישית. אך באמת לפי הנ"ל המסורה שבמק"ג השתבשה מחמת
הוספת הפסיקים ברשימה, ובאמת רשימת המסורה המקורית כן מתאימה לנוסח מק"ג).

ולגבי מיקום הפסיק השני, נראה שכיון שבמסורה נמסר שיש שני פסיקים
בפסוק זה, וב'מִכָּל־הַגּוֹיִם | מִנְחָה' הופיע הפסיק בכל הספרים, לכן הסופרים
שסימנו פסיק ב'אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם | מִכָּל' השמיטו את הפסיק ב'מִנְחָה | לֵי' כדי
שלא יהיו שלושה פסיקים בפסוק (ואכן בכתבי היד ס"ו וא"ב שמופיע פסיק אחר 'אֲחֵיכֶם' אין פסיק
אחר 'מִנְחָה'. ויש גם מעט כתבי יד שיש בהם עדיוב בין הנוסחאות והשמיטו את הפסיק בשני המקומות, ויש דפוסים
שסימנו את הפסיקים בכל שלושת המקומות הנ"ל).

ומכל מקום אף שמרשימת המסורה אכן לא ניתן לוודא את מיקום הפסיק
הראשון בפסוקנו, כיון שברוב גורף של כתבי היד ובכללם בכל כתבי היד
המדויקים המיקום הוא אחיד, אין למעשה ספק במיקומו.

כד ע"פ כללי הטעמים, אם תיבת 'וְיִצְאֻ' מוטעמת בזקף, תיבת 'וְיִצְאֻ' ראויה
להיות מוטעמת במונח ולא בפשטא, שביחידה בת שתי תיבות שהאחרונה
מוטעמת בזקף, הכלל הוא שהתיבה הראשונה תוטעם במונח אם תיבת הזקף
היא תיבה קצרה (תיבה קצרה היא תיבה המוטעמת בהברתה השנייה, כגון: וְיִצְאֻ אֲבָרָם), ובפשטא
אם תיבת הזקף היא תיבה ארוכה (תיבה ארוכה היינו תיבה המוטעמת אחר שתי תנועות לפחות,
כגון: וְיִצְאֻ אֲבָרָם, או אחר תנועה גדולה הבאה בהברה סגורה, כגון: אֲדֹנָי עֲלֵינוּ, או אחר תנועה גדולה שאחריה
שווא, כגון: וְיִצְאֻ אֲבָרָם). (טעמי המקרא לר"מ ברויאר, עמ' 111-112).

וכיון שתיבת 'וְיִצְאֻ' היא תיבה קצרה (שהלא היא מוטעמת בהברתה השנייה), תיבת
'וְיִצְאֻ' שלפניה ראויה להיות מוטעמת במונח ולא בפשטא. ואכן להטעמת
'וְיִצְאֻ וְיִצְאֻ' בפשטא אין כמעט זכר בכתבי היד.